

ло, банк). Діяльність зберігача регулюється ст. 68,69 Закону «Про ІСІ». Зберігач контролює відповідність операцій з випуску, продажу, викупу й анулювання цінних паперів ІСІ регламенту, проспекту емісії цінних паперів ІСІ та чинному законодавству; перевіряє правильність розрахунків вартості чистих активів ІСІ, зроблених КУА; контролює проведення розрахунків за операціями з активами ІСІ та рух цінних паперів, що належать до активів ІСІ; інформує НКЦПФР про будь-які дії КУА, що не відповідають проспекту емісії цінних паперів ІСІ або порушують регламент ІСІ, закон чи нормативно-правові акти Комісії; може вимагати скликання позачергових зборів акціонерів корпоративного інвестиційного фонду за необхідності.

Зберігач не має права розпоряджатися активами інвестиційного фонду. Він забезпечує виконання операцій з активами ІСІ та контролює дотримання КУА, що управляє активами інвестиційного фонду, норм законодавства, регламенту й інвестиційної декларації інвестиційного фонду.

Регулювання діяльності КУА відбувається також у рамках її членства у саморегульвній організації професійних учасників ринку цінних паперів (ст. 66,78 Закону «Про ІСІ»). Для КУА такою організацією є Українська асоціація інвестиційного бізнесу (далі – УАІБ).

3.2. Звітність компанії з управління активами щодо управління інститутами спільного інвестування

Пов'язаним з питанням формування та збереження активів ІСІ є законодавче закріплення порядку публічного інформування потенційних інвесторів ІСІ.

Порядок оприлюднення інформації про діяльність ІСІ передбачається в такому нормативно-правовому акті як Положення про порядок складання та розкриття інформації компаніями з управління активами та особами, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, та подання відповідних документів до НКЦПФР, за-

тверджене Рішенням НКЦПФР № 1343 від 02.10.2012 р. (далі – Положення № 1343)¹.

Разом з тим, фактична діяльність КУА по управлінню ІСІ не відповідає вимогам законодавства в частині її прозорості та достовірності.

Відповідно до ч.ч. 1, 2, 3 ст. 76 Закону «Про ІСІ», на веб-сайті компанії з управління активами розміщується інформація, що підлягає оприлюдненню відповідно до законодавства, а також вимог внутрішніх документів компанії з управління активами, проспекту емісії цінних паперів інституту спільного інвестування, регламенту. Компанія з управління активами, яка здійснює управління активами корпоративного фонду, зобов'язана забезпечити розкриття на власному веб-сайті інформації, передбаченої частиною другою цієї статті, а також змісту таких документів:

- 1) статут корпоративного фонду, зміни до статуту корпоративного фонду (у разі публічного розміщення цінних паперів корпоративного фонду);
- 2) свідоцтво про державну реєстрацію корпоративного фонду;
- 3) регламент, зміни до регламенту (у разі публічного розміщення цінних паперів корпоративного фонду);
- 4) свідоцтво про внесення корпоративного фонду до Реєстру;
- 5) висновки аудитора (аудиторської фірми) корпоративного фонду (у разі публічного розміщення цінних паперів корпоративного фонду);
- 6) розрахунок вартості чистих активів корпоративного фонду (у разі публічного розміщення цінних паперів корпоративного фонду);
- 7) проспект емісії цінних паперів, зміни до проспекту емісії цінних паперів (у разі публічного розміщення цінних паперів корпоративного фонду);
- 8) свідоцтво про державну реєстрацію випуску цінних паперів корпоративного фонду;

¹ Положення про порядок складання та розкриття інформації компаніями з управління активами та особами, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, та подання відповідних документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Текст] : затв. Рішенням Нац. комісії з цінних паперів та фондового ринку від 02.10.2012 № 1343 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 86. – Ст. 3511.

9) перелік осіб, які обслуговують корпоративний фонд;

10) свідоцтво про внесення корпоративного фонду до Державно-реєстру фінансових установ.

В розділі V Положення № 1343, наведено порядок та обсяг розкриття інформації про результати діяльності та розрахунок вартості чистих активів ІСІ. Відповідно до нього оприлюднення інформації здійснюється шляхом розміщення щорічної інформації для ІСІ (у разі публічного розміщення цінних паперів) – довідки про вартість чистих активів та фінансової звітності у складі балансу (звіту про фінансовий стан) та звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід). КУА надає учасникам всі з приватним розміщенням цінних паперів ІСІ річний звіт щодо діяльності такого інституту в порядку, встановленому його регламентом.

Для прикладу вибірково проаналізовано окремі з ІСІ, які знаходяться в деяких рейтингах і стосовно яких може існувати проблемність при оцінці їх кредитоспроможності та платоспроможності при інвестуванні в цінні папери суб'єктів господарювання України, переважно в акції у зв'язку з відсутністю прозорості при оприлюдненні інформації.

При розгляді обсягів та змісту інформації, яка надається КУА про здійснення управління ІСІ, було проаналізовано доступні дані на сайтах КУА, або інших спеціалізованих сайтах, на яких передбачено законодавством розміщення інформації про ІСІ.

Так, на сайті ТОВ «КУА «Альтрус ассетс активітіс»¹ крім інформації безпосередньо про КУА також знаходиться інформація про ПАТ ЗНКІФ «Альтрус-фонд облігацій» та ПАТ ЗНКІФ «Альтрус-фонд акцій».

Інформація про ТОВ «КУА «Альтрус ассетс активітіс» містить дані що розмір резервного фонду ТОВ «КУА «Альтрус ассетс активітіс» станом на 31.12.2014 р., який складає 404 тис. грн., що на думку аудитора, наведену в аудиторському висновку² на цьому сайті, не відповідає вимогам ст. 63 Закону «Про ІСІ».

¹ Офіційний сайт ТОВ «КУА «Альтрус ассетс активітіс». Головна сторінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.altus.ua/?to=menu&id=263>.

² Офіційний сайт ТОВ «КУА «Альтрус ассетс активітіс». Звіт незалежного аудитора щодо повного комплексу фінансової звітності загального призначення ТОВ «КУА «АЛЬТРУС АССЕТС АКТИВІТІС» станом на 31.12.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.altus.ua/upload/Audit_2011_KUA.pdf.

КІФ ПАТ ЗНКІФ «Альтрус-фонд облігацій», який знаходиться в управлінні ТОВ «КУА «Альтрус ассетс активітіс», має активи, склад яких розкритий недостатньо для прийняття рішення про інвестування, а саме, відповідно до звітності фонду, розміщеної на власному веб-сайті. Насамперед, переважно з тих підстав, що фонд діє до 06.08.2017 р., але в той же час, інформація про результати роботи розміщувалася востаннє за 02.08.2010 р.

Крім того, про недоліки для підтвердження платоспроможності самого ІСІ свідчить і стан статутного капіталу. Відповідно до аудиторського висновку від 10.03.2015 р.¹ станом на 31.12.2014 р. статутний капітал ПАТ ЗНКІФ «Альтрус-фонд облігацій» становить 20 000 000 00 грн та складається з простих іменних акцій, але статутний капітал Товариства сплачено частково, розмір несплаченої частини статутного капіталу Товариства сплачено частково, розмір несплаченої частини статутного капіталу Товариства станом на 31.12.14 складає 13 725 000 00 грн.

Також, відсутня чітка інформація про доходи (дивіденди), які отримують акціонери ПАТ ЗНКІФ «Альтрус-фонд облігацій», міститься тільки інформація про доходи, отримані цим КІФ, а також дані про винагороду КУА.

Інший КІФ, який знаходиться в управлінні ТОВ «КУА «Альтрус ассетс активітіс» – ПАТ ЗНКІФ «Альтрус-фонд акцій». Відповідно до звітності фонду, розміщеної на власному веб-сайті КУА, фонд діє до 06.08.2017 р., але в той же час, інформація про результати роботи розміщувалася востаннє за 19.03.2012–23.03.2012 р.

В той же час, статутний капітал Товариства становить 20 000 тис. грн. та складається з простих іменних акцій номінальною вартістю 1 000,00 грн. загальною кількістю 20 000 шт. Статутний капітал Товариства сплачено частково, розмір несплаченої частини статутного капіталу Товариства станом на 31 грудня 2014 року складає 8 913 000,00 грн.

¹ Офіційний сайт ТОВ «КУА «Альтрус ассетс активітіс». Аудиторський висновок (звіт незалежного аудитора). Щодо річної фінансової звітності ПАТ «Закритий недиверсифікований корпоративний інвестиційний фонд «Альтрус-фонд облігацій», активи якого перебувають в управлінні ТОВ «КУА «Альтрус ассетс активітіс» станом на 31.12.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.altus.ua/upload/FUNDS/Bonds/Audit/Bonds-audit-2014.pdf>.

Наступний приклад. Інформація про діяльність КУА – ТОВ «Компанія з управління активами «Інвестиційні Партнери».

Аналізуючи КУА – ТОВ «Компанія з управління активами «Інвестиційні Партнери» видно, що на офіційному сайті компанії¹ в розділі фондів в управлінні, а саме ПАТ «Закритий недиверсифікований венчурний корпоративний інвестиційний фонд «Резолют», останній раз фінансова звітність була опублікована в 2013 році. КІФ є діючим, принаймні тому, що на офіційному веб-сайті КУА надана вартість чистих активів станом на 31.12.2014 р. – 1 637 093 957.84 грн.

В управлінні КУА ТОВ «Компанія з управління активами» «Інвестиційні Партнери» знаходиться ПАТ «Закритий недиверсифікований венчурний корпоративний інвестиційний фонд «Резолют». На офіційному веб-сайті КУА розміщено більше документів аніж передбачено ст. 76 Закону «Про ІСІ». Наприклад, міститься аудиторський звіт в якому згадано, що дивіденди протягом 2014 року не нараховувались та не сплачувались. Інший додатковий капітал становить 1 683 005 500,00 грн., та є емісійним доходом товариства при розміщенні власних акцій.

Таким чином, спостерігається хаотичне розміщення всієї сукупності інформації в різних формах як на офіційних веб-сайтах компаній, так і на інших спеціалізованих сайтах, які розміщують відповідну інформацію. Що ж стосується сайту SMIDA, складається враження, що учасники фондового ринку взагалі ігнорують даний сайт і положення в законодавстві про обов'язковість розміщення на ньому інформації.

Така поведінка АТ може бути свідченням по-перше, небажання доводити інформацію про свою діяльність до відома акціонерів, державних органів та інших учасників ринку цінних паперів, але так як в законі закріплено даний обов'язок – товариства виконують імперативний припис, проте здебільшого формально. По-друге, недосконалої системи контрольних органів, які допускають існування такої поведінки, а також, проблеми на законодавчому рівні, тобто встановлення надто м'якого виду відповідальності за дане правопорушення. Все це робить фактично майже неконтрольованою дану сферу регулювання. І в питаннях захисту та реалізації такого суб'єктивного корпоративного права, як право на інформацію, залишається споді-

¹ Офіційний сайт ТОВ «КУА «Інвестиційні партнери». Головна сторінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ip-group.com.ua/assetmanagement.htm>.

ватися на добропорядність та законослухняність самих суб'єктів надання інформації¹.

3.3. Відповідальність компанії з управління активами перед інвесторами інвестиційних фондів при управлінні їх активами

Для вирішення проблем пов'язаних з неплатоспроможністю ІСІ та визначення шляхів вирішення проблемних аспектів необхідно надати відповідь на такі питання:

- 1) Проблеми формування активів ІСІ, пов'язані з вартістю фінансових активів та їх оцінкою.
- 2) Відповідальність КУА перед КІФ за збиткове управління активами та відшкодування збитків.
- 3) Правові наслідки банкрутства компанії з управління активами для КІФ та ПФФ.
- 4) Правові проблеми усунення КУА від управління ІСІ (КІФ, ПФФ) в окремих випадках.
- 5) Можливість здійснення ефективного контролю за ІСІ з боку НКЦПФР.

Розглянемо деякі з наведених напрямків регулювання діяльності ІСІ та КУА.

3.3.1. Проблеми формування активів інститутів спільного інвестування, пов'язані з вартістю фінансових активів та їх оцінкою

Проблеми формування активів пов'язані з вирішенням питання мінімізації ризиків та визначення відповідальних осіб за ризикову

¹ Сидоренко, Ю. В. Права акціонерів щодо одержання інформації в корпоративних інвестиційних фондах [Електронний ресурс] / Ю. В. Сидоренко // Право та інновац. суспільство. – 2014. – №2. – С. 90–91. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pric_2014_2_13.